

PROM – patient- rapporterade utfallsmått

PROM (Patient Reported Outcome Measures) mäter patientens upplevelse av sin sjukdom och hälsa efter behandling eller annan intervention. Vid mätning används ofta enkäter. PROM-mätningar speglar patienternas uppfattning av vårdens hälsoresultat vilket ger viktig information i skapandet av en bättre och mer patientfokuserad vård.

TID
Varierar

ANTAL MEDARBETARE
**3-flera personer (ansvariga)
+ hela verksamheten**

SVÅRIGHETSGRAD
Svår

MATERIAL

- **Papper**
- **Penna**
- **Dator/surfplatta**
- **Skrivare**

När ska verktyget användas?

Verktyget används när man vill ha en systematisk kunskap om självrapporterad hälsa hos enskilda patienter eller i en patientgrupp. Verktyget är användbart till uppföljning av verksamhetens vårdresultat relaterat till upplevda vinster och problem, jämförelser av olika behandlingars påverkan på patienters självrapporterade hälsa, hälsoekonomiska analyser, nationella jämförelser via de nationella kvalitetsregistren, underlag för patientsäkerhetsarbete eller till att identifiera riskgrupper som kan vara i behov av specifika interventioner.

Välj i första hand befintliga redan validerade enkäter. En rekommendation är att börja med en mindre pilotstudie. Exempel finns längre ner.

Hur gör man?

- Definiera syfte och mål med mätningen och vad som ska mätas.
Definiera vilken eller vilka patientgrupper som ska delta i mätningarna.
- Strukturera verksamheten så att mätningar kan genomföras som en naturlig och rutinmässig del av verksamheten.
- Välj ut ett lämpligt tillvägagångssätt. Ska en enskild anställd/avdelning mäta bland sina patienter eller ska en hel klinik mäta? Ska alla patienter vara med eller ska ett urval göras (till exempel patienter med särskilda symptom)? Ska mätningarna vara kontinuerliga eller i form av stickprov vid vissa tidpunkter (till exempel en viss månad varje år eller när man gjort förändringar i behandlingsrutinerna)?
- Välj lämpliga PROM. (Mer information finns på länkarna nedan). Gör valet tillsammans med hela verksamheten och patientföreträdare. Vissa enkäter är licensbelagda och kan medföra kostnader. Kom ihåg att ansöka om licens. Undvik om möjligt att skapa egna enkäter, valideringsprocessen kan ta år och är resurskrävande.
- Skapa ett dokument som beskriver alla moment samt ansvariga i datainsamlingen. Håll det uppdaterat.
- Utse ansvarig för tryckning/utskrift, utdelning/utskick, insamling och praktisk hanteringen kring och för eventuell e-applikation fungerar problemfritt. Utse också ansvarig för datainsamling i journal/kvalitetsregister, databearbetning och resultatpresentation.
- Förmedla och kommunicera muntligt och/eller skriftligt om syftet med mätningen till patienterna. Det är viktigt att alla inom verksamheten alltid signalerar till patienterna att mätningarna är viktiga och att deras svar kommer att användas.
- Gör en plan för resultatåterkoppling. Denna typ av data kan med fördel användas både på grupp- och på individnivå i det enskilda patientmötet.

Fortsättning →

→ Patientrapporterade utfallsmått fortsättning

- Presentera resultatet på ett sätt som är lättförståeligt för alla och som inspirerar till förändringar – sätt gärna upp dem synligt för all personal – och diskutera resultat och eventuella åtgärder.
- Om möjligt och lämpligt bör man försöka sprida kunskap och erfarenheter från sina mätningar även utanför sin egen verksamhet.

Utmaningar

En utmaning kan vara att integrera PROM-arbetet i rutinverksamheten. Det finns risk för att ett fåtal eldsjälar får ta det stora ansvaret och att arbetet avstannar om de försvinner. PROM-arbetet måste genomsyra verksamheten och vara en självklar del i arbetet med verksamhetsutveckling och patientsäkerhet. Därför är det viktigt att tydligt beskriva syftet och målet med att använda PROM som verktyg och att ledningen ständigt efterfrågar både resultatet och åtgärder utifrån resultatet. Om det saknas beredskap att försöka förändra verksamheten utifrån mätningarnas resultat bör man noggrant överväga det etiska i att börja mäta något som kan skapa förväntningar man inte avser att infria.

Skillnad mellan PREM och PROM

Hälsoenkäter som används som PROMs mäter patientens upplevelse av sjukdomssymptom, funktionsförmåga och/eller hälsa/hälsorelaterad livskvalitet. Dessa skiljer sig från enkäter som mäter patientens vårdupplevelser och nöjdhet med vårdens strukturer, processer och resultat. De senare kallas PREM (Patient Reported Experience Measures). Uppdelningen kan verka tydlig, men i praktiken är det inte alltid helt enkelt att skilja PROM-frågor om upplevelse av resultat från PREM-frågor om nöjdhet med resultat. PROMs kan i sin tur indelas i enkäter som kan användas oavsett patientgrupp (generiska enkäter) och enkäter som enbart är avsedda för en eller flera specifika patientgrupper (sjukdomsspecifika enkäter).

Mer information

- En [reviewartikel](#) på engelska om PROMs i de nationella kvalitetsregistren är publicerad i Journal of Internal Medicine.